

Čo by Spojené štáty európske znamenali pre Slovensko?

Viac bezpečia a váhy vo svete výmenou za časť rozhodovania prenesenú na spoločnú úroveň. Či je to dobrá výmena, závisí od toho, ako by vyzerala.

Na Slovensku znie tá otázka inak než inde – a stojí za to všimnúť si prečo. Sme krajina, ktorá už raz veľký kus „federalizácie“ podstúpila: v roku 2009 sme odovzdali vlastnú menu. Skúsme teda účet Spojených štátov európskych spísať poctivo, s výhodami aj nevýhodami, a začnime práve tam.

Skúsenosť, ktorú Česi nemajú

Keď Slovensko prijímalo euro, zaznievali rovnaké obavy, aké dnes sprevádzajú každú debatu o hlbšej integrácii: strata suverenity, diktát zvonka, koniec vlastnej politiky. O sedemnást rokov neskôr platí Slovák eurom v Tatrách aj v Lisabone, menová suverenita sa presunula do Frankfurtu – a krajina nezanikla, nezbohatla ani neschudobnela cez noc. Získala stabilitu a stratila devalváciu ako nástroj. Výmena, o ktorej sa dá viesť spor, ale nie katastrofa, ktorú sľubovali plagáty.

To je užitočná kalibrácia: federácia by bola podobná výmena, len väčšia a v iných oblastiach.

Čo by pribudlo

Obrana, ktorá nestojí na dúfaní. Spoločná obrana znamená, že za piatimi a pol miliónmi Slovákov stojí pol miliardy Európanov automaticky – nie podľa nálady spojencov za oceánom. Pre krajinu našej veľkosti a polohy je to najväčšia položka na účte.

Hlas, ktorý počuť. Voči Rusku, Číne aj Amerike by za Slovensko vystupovala váha najväčšej ekonomiky sveta. Dnes sa o clách na naše autá – tretine nášho vývozu – rokuje v miestnostiach, kde slovenská stolička nestojí.

Trh a kapitál bez hviezdíčiek. Skutočne jeden trh pre služby a spoločný kapitálový trh by znamenali, že slovenská firma rastie doma, nie cez Delaware – a že pracovať či podnikáť naprieč kontinentom prestane vyžadovať šanón papierov.

Čo by ubudlo

Rozhodovanie o zahraničnej politike, obrane a časti hospodárskych pravidiel by sa prenieslo na úroveň, kde má Slovensko iba podiel. Bratislava by nemohla nič z toho vetovať – tak ako Berlín či Paríž. Obava, že malá krajina sa v celku rozpustí, je legitímna a treba ju brať vážne; premiér Fico ju formuluje ostro, keď hovorí, že Únia potláčaním suverenity členov riskuje rozpad.

Protiotázka však znie: koľko z toho rozhodovania držíme v rukách dnes? Malé krajiny historicky chráni práve to, čo veľkí musia dodržiavať – pravidlá a rovné hlasy pri stole. Svet bez pravidiel patrí veľkým. A identita? Federácia nemá ako zrušiť slovenčinu, školy ani folklór – Švajčiarsko je federáciou stosedemdesiat rokov a rétorománčina žije, hoci ňou hovorí pár desiatok tisíc ľudí.

Ako by sa to vôbec stalo

Žiadnym podpisom v Bruseli. Cesta vedie cez zmenu európskych zmlúv: konvent, medzivládna konferencia a ratifikácia vo všetkých členských štátoch – na Slovensku prakticky isto referendum. Nikto nemôže Slovensko do federácie „vtiahnuť“. Môže sa iba stať, že ju ostatní postavia a Slovensko si vyberie, či bude vnútri, alebo pred dverami – čo by bola irónia, lebo s eurom a Schengenom sedí vo vnútornom kruhu integrácie už dnes.

Takže áno, alebo nie?

Záleží, s čím porovnávate. Oproti idylickému Slovensku, ktoré si o všetkom rozhoduje samo a nikto ho neohrozuje, vyzerá federácia ako strata. Oproti skutočnému svetu – vojne za východnou hranicou, neistote za oceánom a veľmociam, ktoré rokujú s veľkými – vyzerá skôr ako miesto pri stole. Rozhodnú Slováci; táto stránka chcela len, aby sa rozhodovali podľa celého účtu, nie podľa titulkov.

Všetky otázky →

ČASTÉ OTÁZKY

Čo presne by Spojené štáty európske boli?

Federácia po vzore Švajčiarska alebo USA: spoločná obrana, zahraničná politika a trh na európskej úrovni, všetko ostatné – školstvo, zdravotníctvo, kultúra, jazyk – ďalej v rukách členských štátov.

Nestratilo by Slovensko suverenity?

Časť formálnej áno – rovnako ako všetci ostatní vrátane Nemecka. Otázka znie, koľko skutočnej suverenity má päť-apolmiliónová krajina dnes, keď o kľúčových veciach okolo nej rozhodujú väčší hráči bez nej.

Čo na hlbšiu integráciu hovorí slovenská vláda?

Premiér Fico varuje, že Únia potláčaním suverenity členov riskuje osud Varšavskej zmluvy, a suverenity štátov stavia na prvé miesto. Zároveň vláda deklaruje, že miesto Slovenska je v EÚ.

Čo si myslia Slováci?

Členstvo v Únii považuje za prínos 81 % – historické maximum a viac než európsky priemer. Hlbšia federácia je iná otázka: väčšinovú podporu nemá, debata o nej sa však na Slovensku ešte poriadne nezačala.

Môže federácia vzniknúť bez Slovenska?

Môže. Európa už dnes funguje viacrýchlostne a skupina štátov sa môže integrovať hlbšie aj sama. Paradox je, že Slovensko je s eurom a Schengenom už teraz vo vnútornom kruhu – pred dverami by sa ocitlo vlastným rozhodnutím.

ZDROJE

- Eurobarometer (jar 2026): 81 % Slovákov považuje členstvo za prínos
- Vyjadrenia premiéra Fica k suverinite a EÚ (2025–2026, parlament)
- ECB/NBS: prijatie eura 2009; Schengen 2007
- Európsky parlament (11/2023): uznesenie o zmene zmlúv